

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 262
Бања Лука, 4.6.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у ванпарничном предмету предлагача М. Ј., Р. Ј., обје из С., З. Л., М. Л. оба из Р. и Д. Л. из С., које заступа Б. Ц., адвокат из Д., против противника предлагача Општине Д. коју заступа Правобранилаштво Републике Српске - Сједиште замјеника у Д. и АД Рудника лигнита С. из С., ради одређивања накнаде за експроприсане некретнине, одлучујући о ревизији предлагача против рјешења Округног суда у Добоју број 013-0-0-Гж-06-000 291 од 20.11.2007. године, на сједници одржаној 4.6.2009. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеним рјешењем Основног суда у Добоју број Р1-3/01 од 28.2.2006. године одбијен је приједлог предлагача за одређивање накнаде за експроприсане непокретности и предлагачи су обавезани да противнику предлагача Општини Д. надокнаде трошкове поступка у износу од 620,00 КМ.

Другостепеним рјешењем Округног суда у Добоју број 013-0-Гж-06-000 291 од 20.11.2007. године жалба предлагача је дјелимично уважена и првостепено рјешење преиначено у дијелу којим су предлагачи обавезани на накнаду трошкова поступка тако што је одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка, док је у преосталом дијелу жалба одбијена и првостепено рјешење потврђено.

Предлагачи ревизијом побијају другостепено рјешење због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијано рјешење укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Противник предлагача Општина Д. оспорава наводе ревизије и предлаже да се ревизија одбије као неоснована, док против предлагач АД Рудници лигнита С. из С. није поднио одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

У овом ванпарничном поступку предлагачи захтијевају исплату накнаде у укупном износу од 120.000,00 КМ са законском затезном каматом од дана уласка корисника експропријације у посјед експроприсаних непокретности до исплате, за непокретности ранијег власника сада пок. Д. Ј.1 рођ. К. изузете рјешењем органа противика предлагача Општине Д. број 02/2-465-3/72 од 25.5.1973. године и то: к.ч. 177/74 површине 54.280 м² и к. ч. 177/98 површине 5.350 м², стамбену зграду са помоћним објектима, воћна стабла и шумску масу.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио, а што није ни спорно међу учесницима у овом поступку, да су правоснажним рјешењем Општинског секретаријата за ... Д. број 02/2-465-3/72 од 25.5.1972. године потпуно експроприсане непокретности: к.ч. 177/74 површине 54.280 м² и к. ч. 177/98 површине 5.350 м², и да су наведене непокретности изузете (за њеног живота) из посједа ранијег власника сада пок. Д. Ј.1 рођ. К. Из садржаја закључка Општинске комисије за ... Д., број 08/2-9-372-60/81 произлази да је предник предлагача, као ранији власник предметних непокретности исељена из експроприсаног стамбеног објекта са помоћним објектима на к.ч. 177/59 кућа и двориште са поћним објектима уписани у з. к. ул. 90 к. о. Р. и да су наведене непокретности предате кориснику експроприсаних непокретности (овдје противник предлагача Рудник лигнита С. из С.). Рјешењем Републичког секретаријата за ... Републичка управа за ... С. УП/II број 10-478-16/7 од 21.2.1974. године жалба предника предлагача Д. Ј.1 рођ. К. против рјешења Комисије за ... СО Д. број 02/2-465-3/72 од 25.5.1973. године је одбијена. Корисник експроприсаних непокретности (овдје противник предлагача Рудници лигнита С. из С.) је дана 22.7.1976. године на депозитни рачун Општинског суда у Добоју положио износ накнаде за експроприсане непокретности од 265.017,20 тадашњих динара јер је ранији власник тих некретнина - предник предлагача, одбила да прими накнаду коју је утврдио надлежни општински орган за експроприсане непокретности, заседе и шумску масу. Предлагачи су поднијели тужбу првостепеном суду дана 18.4.1997. године ради накнаде штете проузроковане „неадекватно извршеном процјеном експроприсаних непокретности“ а по налогу суда су дана 4.10.2005. године поднијели приједлог за одређивање накнаде за експроприсане непокретности, па је даљи поступак по приједлогу проведени и окончањни према правилима ванпарничног поступка.

На основу оваквог стања чињеница првостепени суд закључује да је од правоснажног окончања поступка експропријације непокретности, који је правоснажно окончан рјешењем Општинског секретаријата за ... Д. од 25.5.1972. године до дана подношења тужбе за накнаду штете (поднесена 18.4.1997. године) протекао временски период дужи од 10 година и да је у смислу члана 379. ст. 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“, бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/05, даље: ЗОО) потраживање предлагача у овом поступку, застарјело. Зато је примјеном те одредбе приједлог предлагача за одређивање накнаде експроприсане њиховом преднику, одбијен због застарјелости потраживања.

Другостепени суд је прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда жалбу предлагача одбио и првостепено рјешење потврдио.

Другостепена одлука је правилна.

Чланом 12. ст. 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03 до 63/07, даље: ЗПП) прописано је да парнични суд, може сам ријешити претходно питање, ако посебним прописа није другачије одређено. Из ове одредбе „*a contrario*” изводи се правило да парнични суд (што значи и ванпарнични суд према члану 2. ст. 2. Закона о ванпарничном поступку – „Службени лист СР БиХ“, број 10/89 и „Службени гласник Републике Српске“ број 74/05), у случају кад је надлежни суд или други надлежни орган већ донио правоснажну одлуку по том питању као главном, везан овом правоснажном одлуком, па сам не може рјешавати о претходном питању већ одлуку надлежног органа може узети као подлогу за доношење своје одлуке.

И правило о доказној снази јавних исправа, по коме јавна исправа доказује истинитост оног што се у њој потврђује или одређује (члан 132. ст. 1. ЗПП) с тим да је допуштено доказивати да су у јавној исправи неистинито утврђене чињенице (као и то да је исправа неправилно састављена - члан 130. ст. 3. ЗПП), одраз је становишта о непходности узајамне везаности државних органа за одлуке других органа донесене у оквиру њихове надлежности и у границама њихове правоснажности. Неправилност и незаконитост потврда и одредаба садржаних у јавној исправи може се оспорити само у поступку у коме се оваква исправа употребљава као доказ о постојању одређеног правног елемента чињеничне основе спора.

Нижестепени судови су утврдили да је рјешење надлежног општинског органа о експропријацији спорних непокретности број 02/2-456-3/72 од 25.5.1972. године, правоснажно, што произлази из садржаја другостепеног рјешење Републичког секретаријата за ... Републичка управа за ... број УП/II-10-478-16/74 од 21.2.1974. године. Правоснажно је и рјешење Секретаријата за ... СО Д. број 02/2-465-3/72 од 25.5.1973. године о одређивању накнаде преднику предлагача за експроприсане непокретности, заседе и шумску масу.

Наведеним рјешењем Секретаријата за ... СО Д. од 25.5.1973. године које је постало правоснажно доношењем другостепеног рјешења од 21.2.1974. године, преднику предлагача одређена је накнада у новцу за експроприсане непокретности, заседе и за шумску масу у укупном износу од 265.017,20 тадашњих динара. Такво рјешење је донесено у управном поступку и има снагу извршне исправе, јер гласи на новчани износ.

Рачунајући застарни рок по члану 379. ст. 1. ЗОО, по којој одредби сва потраживања која су утврђена правоснажном судском одлуком или одлуком другог надлежног органа или поравнањем пред судом или другим надлежним органом, застаријевају за 10 година, па и она за која закон иначе предвиђа краћи рок застарјелости, застарни рок из ове одредбе, у конкретном случају истекао је 21.2.1984. године.

Будући да су се противници предлагача позвали на застарјелост предметног потраживања, и по опјени овога суда, потраживање предлагача за исплату накнаде за експроприсане непокретности, заседе и шумску масу за које

је ранијем власнику одређена накнада у управном поступку правоснажним рјешењем од 25.5.1973. године, је застарјело јер је од тада до подношења тужбе првостепеном суду 18.4.1997. године протекао рок дужи од 10 година прописан наведеном одредбом члана 379. ст. 1. ЗОО. Ово из разлога што предлагачи у овом поступку не захтијевају одређивање правичне накнаде за подруштвљено грађевинско земљиште, која је како је напријед речено, одређена у правоснажно окончаном управном поступку, иако су у приједлогу навели да траже одређивање накнаде за експроприсане непокретности у износу од 120.000,00 КМ и њену исплату. Предлагачи, наиме захтјевају (како произлази из чињеничних навода приједлога из којих извире њихов захтјев) исплату „адекватне накнаде“, при чему наводе да „сматрају да су поред утврђених цијена за изузете непокретности, прерачунатих у конвертибилне марке на дан изузимања са придодатим каматама од дана ступања у посјед корисника експропријације, општећени“, који захтјев застаријева према правилима о застарјелости потраживања прописаних ЗОО, како је су то правилно закључили и нижестепени судови.

Ревизиони приговори предлагача о неадекватно утврђеној накнади за експроприсане непокретности и друге ствари рјешењем управног органа од 25.5.1973. године и о недодјелјивању „замјенског земљишта“ у складу са тада важећим Законом о експропријацији, нису од значаја у овом поступку и могли су се истицати само у управном поступку при одређивању накнаде за експроприсане некретнине и у евентуалном управном спору, који како је већ напријед речено, предник предлагача није покретала.

Остали ревизиони наводи нису од утицаја за одлучивање у овом поступку.

Из наведених разлога а на основу члана 248. у вези са чланом 254. ст. 4. ЗПП одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић